

Оксана Вербіцька,

в. о. старш. наук. співроб. Інституту архівознавства НБУВ,
канд. філос. наук

РОЗВИТОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КАР'ЄРИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ У НІМЕЧЧИНІ. «МОЛОДА АКАДЕМІЯ» ТА «МОЛОДИЙ КОЛЕДЖ»

У статті розглядаються питання розвитку державного сприяння діяльності молодих вчених у науковій політиці Німеччини. Вказуються проблеми, з якими стикаються молоді науковці на початку своєї дослідницької кар'єри. На прикладі діяльності Молодої академії, заснованої Берлін-Бранденбурзькою академією наук та Академією дослідників природи «Леопольдіна» (нині – Національна академія наук Німеччини), та Молодого коледжу Академії наук і мистецтв землі Північний Рейн – Вестфалія розглядаються варіанти інституційної підтримки досліджень молодих дослідників академіями наук ФРН як частини загальної політики сприяння фаховому зростанню молодих учених Німеччини.

Ключові слова: наукова політика, науково-технічний персонал, молоді вчені, академічна наука.

Формування майбутнього розвитку науки і прикладних досліджень завжди залишається актуальним питанням, яке гостро стоїть у будь-якій державі. Сьогодні ФРН входить до групи держав з найвищим рівнем розвитку науки, для яких характерні високі витрати на науково-дослідну роботу, велика кількість вищих навчальних закладів, науково-дослідних інститутів та лабораторій і, відповідно, велика кількість науково-технічного персоналу. Наявність висококваліфікованих працівників залишається одним з найважливіших факторів успіху в науці, сучасних технологіях і поліпшення якості життя, що служить гарантією добробуту громадян і зробить свій внесок у конкурентоспроможність країни на світовому ринку. Відтак наукова політика Німеччини, яка надзвичайно зацікавлена в прогресі наукових досліджень, спрямована на пошук і застосування нових засобів розвитку дослідницької кар'єри молодих вчених.

Науково-дослідний простір Німеччини має велику різноманітність наукових установ, фондів та форм організації досліджень. Провідну

роль у науково-дослідному ландшафті країни відіграють численні вищі навчальні заклади, в яких проводяться навчання та наукові дослідження за всіма науковими спеціалізаціями. Необхідно відзначити, що в Німеччині відсутній розрив між вузівською, академічною та промисловою наукою. Так, з вищими навчальними закладами також тісно співпрацюють академії наук у Дюссельдорфі, Геттінгені, Гейдельберзі, Майнці і Мюнхені. Ще з 50-х років ХХ ст. у ФРН стала поширеною форма «спільних досліджень», коли малими і середніми фірмами певної галузі та вузами (або науково-дослідними інститутами) створювалося об'єднання для роботи над визначеними проблемами [3].

Тому на сьогодні між вищими навчальними закладами, науково-дослідними установами, державними й приватними некомерційними науковими організаціями та промисловими лабораторіями країни існують міцні зв'язки. Це дає змогу усунути дублювання досліджень, полегшує науковий обмін і, що важливіше, передачу технологій від розробників до промислових фірм, прискорюючи процес запровадження винаходів та реалізації програм з метою підвищення економічного потенціалу країни. Практикуються стажування наукових працівників фірм у вищих навчальних закладах та робота студентів і молодих вчених на виробництві, спільно використовується матеріально-технічна база наукових установ та лабораторій, проводиться широкий обмін досвідом, відрядження вчених за контрактами тощо. При вузах створюються демонстраційні та консультаційні центри для ознайомлення з науковими досягненнями, що викликають значний інтерес представників не лише малого бізнесу, але й великих компаній. У наукових установах Німеччини вітається поєднання традицій та сучасних методів міждисциплінарних досліджень; фаховій підготовці та проектам молодих науковців надається широка державна підтримка, зокрема, Федеральним міністерством освіти та досліджень Німеччини.

Фінансування наукових досліджень та прикладних розробок здійснюється як державою, так і приватними компаніями чи замовниками, і досягає майже 3% від ВВП країни. Так, у 2010 р. загальна сума всіх витрат на наукову діяльність та розробки в країні становила 55,4 млрд євро, з них державні субсидії на проведення наукових досліджень – 10,9 млрд євро. Найбільша частка державного фінансування наукової та освітньої діяльності традиційно припадає на бюджети вищих навчальних закладів. Однак ці субсидії спрямовані переважно на забезпечення освітнього процесу, і лише невелика їх частина – на власні наукові дослідження інститутів, центрів, клінік та інших дослідних установ вищих навчальних закладів. Тому науково-дослідна робота

в освітніх закладах в основному фінансується окремо, за допомогою грантів. На сьогодні до 80 % наукових розробок у вузах фінансуються через гранти п'яти великих наукових товариств Німеччини [1].

Ще одним кроком до підвищення бюджетів та самоокупності наукової діяльності вузів стало прийняття закону про вищі школи ФРН (1987 р., зі змінами 1999 р.), що легалізував процес комерціалізації результатів наукових досліджень в галузі вищої школи. Ним визначалась передача знань та сучасних технологій від університетів до виробничої сфери як першочергове, надзвичайно важливе завдання, і завдяки йому багато наукових установ університетів, що відчували нестачу фінансування та досвіду ефективного управління розробками, отримали право трансферу технологій до промисловості.

Таким чином, при тому що порівняно з багатьма іншими європейськими країнами Німеччина має один з найвищих показників фінансування наукових досліджень, молоді вчені все ж отримують недостатні можливості для проведення власних проектів або розвитку нових напрямів міждисциплінарних досліджень. Зазначимо, що оскільки близько 2/3 всіх витрат на НДДКР у Німеччині припадає на частку приватного бізнесу, можна стверджувати, що комерційні структури на сьогодні залишаються основним джерелом фінансування наукових досліджень у Німеччині. Відповідно, дослідження молодих вчених, що не могли мати комерційного майбутнього, залишались на узбіччі; проекти та розвиток багатьох напрямів діяльності молодих вчених не здатні конкурувати з науковими програмами великих установ та організацій.

Німецькою асоціацією вищої освіти (DHV) розглядалися перспективи кар'єрного планування молодих учених. У своїй резолюції DHV зазначила, що навіть для висококваліфікованих молодих спеціалістів можливості фахового зростання не є достатньо визначеними, і підкреслила необхідність змін у їх соціальному та ранговому становищі. Були окреслені такі проблеми: 1) молоді вчені, які отримали грант або стипендію, обмежені в часі і місці проведення досліджень; 2) можливості подальшого працевлаштування для молодих вчених об'єктивно погіршуються – вже понад десять років у Німеччині працює не більше ніж 24 тис. професорів університетів, кількість викладачів університетів теж зменшується, незважаючи на дедалі більшу кількість студентів; 3) середній вік для призначення на посаду професора в Німеччині становить у середньому 41 рік, тому, у випадку не отримання цієї посади, буває вже занадто пізно для перекваліфікації; 4) низька оплата праці викладачів та молодих науковців; 5) соціальна незахищеність вчених, які є батьками або збираються ними стати; вони виявляються в

скрутному становищі і потребують цільових програм підтримки – для догляду за дитиною, можливості працювати неповний робочий день тощо. Було зазначено, що такі цільові програми стануть вирішенням і проблеми недостатньої представленості жінок у науці [10].

І хоча в Німеччині існує велика кількість програм підтримки досліджень молодих науковців, грантів та стипендій, що присуджуються численними науковими установами та фондами країни, однак власної установи, що могла б цілеспрямовано вести наукову і громадську діяльність, не існувало. Розпочата реформа вищої освіти Німеччини також поставила вимоги підготовки фахівців більш високого рівня, та продовження надалі їх науково-дослідної діяльності. Ці проблеми широко обговорювались у Німеччині ще з 1996 р., вони вимагали нових форм сприяння, інституційної підтримки і фінансування наукової роботи молодих вчених.

Заснування Молодої академії (Die Junge Akademie) 29 червня 2000 р. стало ініціативою двох академій наук – Берлін-Бранденбурзької академії наук (1710), чільної наукової установи Німеччини протягом століть, та Німецької академії дослідників природи «Леопольдіни» (1652) (з 2008 р. – Національна академія наук Німеччини). Молода академія була створена, щоб «допомогти молодим вченим засвоїти повніше уявлення про всесвіт науки, нагадати молодим ученим, що наука – це прагнення вільно організованих розумів, і спонукати їх прийняти цей дух і передати його решті наукової спільноти» [2, с. 150]. Символічно, що її заснували дві найстаріші академії наук Німеччини, які таким чином виявили розуміння необхідності підтримки молодих науковців у науковій системі ФРН [12]. Молода академія є незалежною науково-політичною установою та інструментом діалогу між поколіннями вчених, вона створена, щоб формувати майбутнє науки Німеччини, підготовлюючи науковий персонал для дослідних установ і розвиваючи контакти в національному та міжнародному науковому просторі. Відповідальність за діяльність цієї установи несуть президенти академії-засновників.

Метою цієї установи стала допомога фаховому розвитку та реалізації творчого потенціалу молоді, підвищення інноваційної та громадської активності молодих науковців і фахівців, розширення взаємодії між фахівцями різних дисциплін, що інтенсифікуватиме обмін новими знаннями і підвищить ефективність існуючої наукової та інноваційної діяльності; основним завданням – сприяння діяльності молодих учених з урахуванням передового світового досвіду в цій галузі та проведення проєктів високого наукового рівня і заходів у рамках теми «наука – сус-

пільство» [11]. Молода академія є науковою установою, де молодь бере активну участь у академічних обговореннях актуальних наукових проблем та в дискусіях щодо вирішення суспільних проблем сьогодення, її члени отримують необхідний досвід проведення академічних наукових досліджень поряд із визнаними фахівцями двох академій-засновниць [13] і проводять власні міждисциплінарні дослідження, самостійно обираючи способи організації наукової роботи. Академія надає не лише фінансування, але також і можливість втілення у своїх проєктах ідеї-ризик, здатність до яких втрачається з часом у традиційному академічному середовищі, а відповідно – й до нових, нетрадиційних та інноваційних рішень.

Академія первинно була заснована як проєкт-ініціатива, що був розрахований терміном на 10 років, її інституціоналізація має відбутися у 2011 р. Фінансову підтримку Молодої академії у перші п'ять років здійснювало Федеральне міністерство освіти та наукових досліджень (BMBWF) і Фонд Фольсваген (Volkswagen Foundation). У 2000–2001 рр. цей Фонд профінансував її діяльність у розмірі понад 1,2 млн німецьких марок [14].

Загальний бюджет Молодої академії в перші роки переважно становив 1 млн німецьких марок на рік. У 2005 р., після перевірки і високої оцінки її діяльності за п'ять років, Федеральне міністерство освіти та наукових досліджень Німеччини продовжило фінансування.

Нагляд за діяльністю Молодої академії здійснює рада, до якої входять п'ять делегатів від членів академій-засновниць, що обираються терміном на один рік. Вона проводить консультування і фінансування комітету Молодої академії, що є її головним виконавчим органом. До складу ради станом на 2010 р. входили: проф. Лоррейн Дженіфер Дастон (Lograïne Jenifer Daston), директор Інституту історії природознавства Товариства Макса Планка (Берлін); проф., д-р наук Вольф Лепеніс (Wolf Lepenies), співроб. наукової колегії (Берлін); проф., д-р наук Карін Лохте (Karīn Lochte), директор Інституту полярних і морських досліджень Альфреда Вегенера (м. Бремергафен); проф., д-р наук Юліан Нідарюмелін (Julian Nida-Rümelin), Університет Людвіга-Максиміліана в м. Мюнхен; проф., д-р наук П'єр Розенберг (Pierre Rosenberg), представник Французької академії (l'Académie française), колишній директор музею Лувр (м. Париж, Франція); проф., д-р наук Гельмут Шварц (Helmut Schwarz), Інститут хімії Технічного університету м. Берлін, президент Фонду Олександра фон Гумбольдта; проф., д-р наук Маргрет Вінтермантель (Margret Wintermantel), президент Конференції ректорів вищих навчальних закладів Німеччини.

Поточною діяльністю академії керує комітет. Його склад обирається на три роки з членів Молодої академії. Він здійснює загальне керівництво роботою цієї установи, контроль наукової діяльності членів, надає консультації та поради для розвитку міждисциплінарних досліджень робочих груп і проведення науково-дослідних проєктів.

Членами Молодої академії обираються молоді науковці Німеччини або німецькомовних країн, які вже отримали вчений ступінь кандидата наук, до 50 осіб, на термін п'ять років. Вибори відбуваються щорічно за рекомендацією представників Берлін-Бранденбурзької академії наук та «Леопольдіни», з однієї сторони, і представників Молодої академії з іншої сторони, по черзі. Таким чином, кандидатів у члени Молодої академії можуть представляти як академії-засновниці, так і сама Молода академія. Крім того, за її статутом, до неї можуть подавати заяви інші особи або клопотання про вступ своїх співробітників науково-дослідні установи. Відбірковий комітет, що складається з представників усіх класів та секцій академії-засновниць, приймає заяви кандидатів і проводить вибори. У перший рік діяльності Молодої академії було обрано 20 членів, у наступні роки щорічно ще по 10 осіб розпочали свої наукові дослідження в її стінах. На сьогодні для проведення своїх науково-дослідних проєктів вони отримують 25 тис. євро, у перспективі статутом передбачено суму до 50 тис. євро. Адміністративний контроль за фінансуванням членів та діяльністю Молодої академії здійснюють академії-засновниці.

Молоді науковці – члени Молодої академії – регулярно співпрацюють у робочих групах і тричі на рік збираються на пленарне засідання, щоб обговорити поточні науково-дослідні проєкти та вирішити питання спільних досліджень і публікацій, а також для церемонії присудження премії за кращу роботу на тему року в академії. Щорічно на весняному пленумі оголошуються результати виборів нових членів, обираються голова Молодої академії, який входить до керівних структур Берлін-Бранденбурзької академії наук та «Леопольдіни», та члени Ради (термін їх повноважень триває один рік).

Молода академія видає «Журнал Молодої академії» (Junge Akademie Magazin), з цією метою було створено редколегію, яка відповідає за підготовку та якість вміщених статей та повідомлень. Журнал інформує про діяльність цієї установи, виходить він двічі на рік. Також у мережі Інтернет діє веб-сторінка академії (<http://www.diejungeakademie.de>). Головний офіс Молодої академії розміщується в м. Берлін, у приміщенні Берлін-Бранденбурзької академії наук.

Молода академія організовує проведення семінарів, конференцій, практикумів та інших наукових і науково-практичних заходів, спіль-

них дослідницьких проектів з вищими навчальними закладами, академіями мистецтв, а також з представниками інших соціальних секторів та іноземними партнерами і публікує результати їх проведення. Члени самостійно обирають теми своїх проектів, вони мають переважно міждисциплінарний характер і відзначаються тим, що містяться на стику науки, політики, економіки та культури.

Робочі групи Молодої академії створені для проведення наукових досліджень з використанням наукового інструментарію, зокрема, фактів, даних та методології багатьох наукових галузей. Такі системні дослідження виявляються ефективними у вирішенні багатьох актуальних та глобальних проблем сучасності, зокрема, зміни клімату, забруднення навколишнього середовища, виявлення кризових ситуацій у майбутньому розвитку цивілізації, розроблення способів використання нових джерел енергії, проблема забезпечення населення харчовими продуктами, розвиток охорони здоров'я на державному рівні та ін. На сьогодні в рамках загальних наукових питань досліджуються такі теми: «Практична етика в сучасній науці», «Межі квантової теорії», «Феномен звуку», «Клімат та культури», «Мистецтво як дослідження», «Навчання», «Соціальні меншини в минулому, сьогоденні та майбутньому», «Аналіз гендерних питань». До завершених тем, які розробляли робочі групи Молодої академії протягом 2000–2009 рр., належать: «Абвер. Моделі, стратегії, засоби масової інформації», «Архіви, музеї, колекції – важливість змін і перспективи», «Автономії», «Матеріальні культури», «Етика в науці», «Еволюція», «Еволюція генів, мов і культур», «Процеси пам'яті», «Кордони соціальних наук та інших дисциплін», «Критерії наукового пошуку», «Інформація, управління та зв'язок», «Манери – стиль і традиції в науковому пошуку», «Медицина та біоетика», «Люди і їх права», «Інші розуми», «Когнітивні нейронауки про зразки дій», «Релятивізм і принцип відносності», «Ренесанс релігійності», «Репрезентації знання у різних формах – дисциплінарної науки, інсценізованого та імпліцитного знання», «Ритми – у часі і просторі, у чуттєвому сприйнятті, почуттях, культурі», «Наукові концепції самоорганізації в якості моделі пояснення», «Солидарність за національної держави», «Новітня історія інфекційних захворювань», «Транспортні процеси в матеріальному світі», «Хімія та фізика води і водних розчинів», «Наукові наради з питань політики», «Наукова політика держави і проблеми молодих вчених», «Випадок, час і загальна ситуація – філософські аспекти статистичної механіки», «Майбутні роботи – соціальні, наукові та культурні аспекти», «Влада інтерпретації – науковий та соціальний дискурс про здобутки наук про життя».

Молода академія досліджує декілька питань у галузі наукової політики і, зокрема, щодо можливостей фахового розвитку для молодих вчених. На сьогодні розроблюються такі теми: «Науково-політичні погляди і література», «Рівність», «Освіта», «Молоді академії світу». До завершених тем належать: «Манери – стиль і традиції в науковому пошуку» та «Наукова політика держави і проблеми молодих вчених».

За десятиріччя діяльності Молодої академії, як відзначають Ф. Мюлен і Г. Сток, нею було зроблено вагомий внесок у сприяння науковим дослідженням молодих фахівців у Німеччині, а саме, що вона зарекомендувала себе як ефективний голос наукового співтовариства: «дивно, але іноді вона була ефективнішим захисником науки, ніж старі академії. У цьому можна впевнитися, подивившись на нові місця для молодих професорів, створені майже в усіх німецьких університетах. Молода академія також стала основною точкою контакту для інших організацій, що беруть участь у системі вищої освіти і наукових досліджень <...>. Її члени стають дедалі активнішими на міжнародному рівні, сприяючи обміну думками між вченими, бізнесом і політиками, і стимулюють формування подібних молодих академії в інших країнах... значно збільшилася кількість молодих німецьких учених, які отримали підтримку з боку Європейської дослідницької ради <...>, сприяла ефективній участі молодих вчених у політичних, наукових і суспільних діалогах про майбутнє їх кар'єри <...>, породила нову культуру співпраці між вченими» [2].

Не таку широку діяльність, але в академічних рамках, проводить заснований Академією наук і мистецтв землі Північний Рейн – Вестфалія 1 вересня 2006 р. Молодий коледж (Das Junge Kolleg der Nordrhein-Westfälischen Akademie der Wissenschaften). Його робота спрямована на забезпечення всебічної підтримки молодих вчених та дослідників – науково, технічно та фінансово. Академія сприяє розвитку діяльності молодих науковців у перспективних у майбутньому наукових напрямках. Очолює коледж на даний час А. Функе (Andreas Funke). У перші чотири роки фінансування діяльності коледжу здійснював Фонд «Меркатор» (Stiftung Mercator), м. Ессен. Він фінансуватиметься Фондом протягом шести років на суму у 2,930 млн євро [8].

Члени коледжу визначаються в процесі виборів у два етапи. Вони повинні відповідати таким вимогам: мати вчену ступінь кандидата наук, певні наукові досягнення, працювати в одному з університетів або науково-дослідній установі землі Північний Рейн – Вестфалія (окрім викладання), вік до 36 років. У січні 2007 р. з великої кількості кандидатур були відібрані перші 13 членів Молодого коледжу, на термін

чотири роки. Надалі в перші три роки діяльності коледжу було прийнято 30 молодих дослідників, вони отримували щорічну стипендію в 10 тис. євро та додаткове фінансування для проведення досліджень за кордоном. Станом на 2011 р. тут працює вже 50 осіб (при цьому представники Рурського університету забезпечують майже третину всіх членів коледжу). На даний час стипендію було підвищено до 13 тис. євро [5]. Члени коледжу залишаються працювати в наукових інститутах і дослідних установах цієї землі Німеччини, але регулярно зустрічаються для спільних заходів в Академії наук і мистецтв землі Північний Рейн – Вестфалія. Зокрема, вони беруть активну участь в одному чи двох щорічних засіданнях внутрішнього дослідницького форуму Молодого коледжу, співпрацюють у наукових дослідженнях та з вивчення соціально-політичних проблем і можуть робити доповіді з поточних досліджень на щорічному відкритому симпозиумі «День досліджень в академії».

Члени Молодого коледжу обговорюють свої проекти в міжгалузевих робочих групах академії, співпрацюють у лабораторіях із науковцями та спеціалістами, переймаючи їх досвід, та мають можливість використовувати для власного дослідження інфраструктуру академії. Фаховий діапазон проектів та досліджень вчених Молодого коледжу широкий. Так, клас природничих наук та медицини представлений теоретичною фізикою, фізикою космічного простору і астрофізикою, біологією і медичними дослідженнями вікових змін та атеросклерозу; клас інженерних наук та економіки – дослідженнями технологічних процесів, матеріалознавством та економіки; клас гуманітарних наук – вивченням католицької теології, правознавства та слов'янської філології. Та майже всі члени Молодого коледжу проводять свої дослідження в міждисциплінарних рамках або на межі певних дисциплін; вони цікавляться проблемами політики у сфері вищої освіти і постійно обговорюють їх на своїх заходах [7].

Молоді науковці коледжу входять на даний час до чотирьох робочих груп: «Стратегії у вищій освіті», «Технологія і суспільство», «Інша Європа» і «Наукові теми майбутнього». У 2008 р. молоді вчені провели міждисциплінарні дискусії та «День досліджень» за темою «Інші світи». «День досліджень» 2009 р. відбувся за темою «Криза», у 2010 р. – присвячений темі «Безпека». Про результати своєї діяльності члени коледжу повинні щорічно звітуватися на «Дні дослідження академії».

Федеративний уряд Німеччини та уряди земель цілеспрямовано прагнуть підвищення ролі освіти та наукових досліджень у суспільстві, що стануть підґрунтям подальшого розвитку інновацій та економічного зростання держави. З цією метою у 2006 р. відбулося підписання Пакту

з наукових досліджень та інновацій [6], за яким відбулося посилення фінансування державою великих науково-дослідних організацій, підвищення конкурентоспроможності результатів науково-дослідної роботи установ Німеччини, розвиток їх потенціалу, поширення інновацій у промисловості та сприяння нетрадиційним підходам до вирішення актуальних проблем розвитку різних сфер економіки та суспільства.

У квітні 2009 р. на урядовій спеціальній сесії було продовжено дію Пакту з наукових досліджень та інновацій до 2015 р. – ним забезпечується розвиток і розширення трьох договорів у галузі освіти та наукових досліджень; Пакту з вищої школи, за яким до 2015 р. програма сприяння Німецького дослідного товариства надасть університетам на проведення дослідницьких проектів додатково 1,6 млрд євро; програми «Ініціатива краші з краших», на проведення якої до 2017 р. буде інвестовано близько 2,7 млрд євро; і, власне, самого Пакту з наукових досліджень та інновацій [9], за яким федеральні та державні організації з розвитку науки з 2011 по 2015 рр. щорічно надаватимуть на 5 % більшу фінансову допомогу, спрямовану на розвиток наукових досліджень. Загалом на освіту та науку на період 2011–2019 рр. Федеральним урядом та землями буде виділено 18,3 млрд євро, що, за словами федерального міністра освіти та досліджень А. Шаван (Annet Schavan), є найбільшою інвестицією в дослідження з моменту заснування Федеративної Республіки Німеччина. Завдяки такій підтримці передбачаються позитивні структурні зміни й реформи наукової та освітньої систем Німеччини, а також значне розширення кількості робочих місць для наукових співробітників (до 30 тис. осіб) та суттєве збільшення кількості докторантів.

Отже, молоді вчені та дослідники стали найважливішим ресурсом майбутнього розвитку Німеччини, вони є великою і важливою частиною її інноваційного потенціалу. Фаховому зростанню молодих учених уряд країни надає величезне значення, оскільки в перспективі вони становитимуть майбутній професорський склад вищих навчальних закладів та персонал з вченим ступенем численних науково-дослідних установ, лабораторій та наукових центрів Німеччини. Урядом здійснюється аналіз ефективності заходів, спрямованих на розвиток і реалізацію творчого потенціалу, підвищення науково-дослідної та громадської активності молодих учених і фахівців, залучення й закріплення талановитої молоді у сфері науки. Також широко пропагуються наукові й інноваційні досягнення молодих вчених і фахівців, розробляються можливості їх використання в умовах ринкових відносин з метою підвищення рівня соціально-економічного розвитку Німеччини.

Високий кваліфікаційний рівень академічних установ молодих учених, заснованих Берлін-Бранденбурзькою академією наук, Національною академією наук Німеччини та Академією наук і мистецтв землі Північний Рейн – Вестфалія, сприяє науковим пошукам у різних галузях знань, а також у сфері міждисциплінарних досліджень. Членами цих установ не лише здійснюються наукові проекти та діяльність у сфері «наука – суспільство», а й зміцнюється професійна солідарність, розвиваються взаємодопомога і співпраця молодих учених і фахівців, поширюються нові знання й накопичений досвід. Вони організують і беруть участь у численних форумах, виставках, конференціях, семінарах, симпозіумах та інших заходах, спрямованих на підвищення наукової, інноваційної та громадської активності молодих учених і фахівців ФРН. Таким чином, ці академічні установи відіграють роль катализатора наукових досліджень молоді і полегшують їм шлях до наукового Олімпу, роблячи великий внесок у майбутній прогрес науки і досліджень Німеччини.

Список використаних джерел

1. Инновационность в образовании: опыт Германии и США (сравнительный анализ, выполненный специалистами философского факультета МГУ им. М. В. Ломоносова) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.msu.ru/innovation/nmo/innol.rtf>. – Загл. с экрана.

2. Мюлен Ф. Развитие молодых академий: Молода академія Німеччини / Ф. Мюлен, Г. Сток // Шляхи розвитку української науки: реферативний збірник матеріалів ЗМІ / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, СІАЗ. – К. : НБУВ. – 2010. – Вип. № 10 (68). – С. 150.

3. Образование в Германии. Высшее образование в Германии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.in1.com.ua>. – Загл. с экрана.

4. Шайян Ж. Лучшие вузы / Ж. Шайян // Zeitschrift Deutschland [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/ru/home1.html?type=1&tx_a21glossary%5Buid%5D=. Загл. с экрана.

5. 15 neue Mitglieder für das Junge Kolleg der Wissenschaftsakademie NRW [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://bildungsklick.de/pm/76756/15-neue-mitglieder-fuer-das-junge-kolleg-der-wissenschaftsakademie-nrw/>. – Назва з екрана.

6. 18 Milliarden Euro für Bildung und Forschung: Bundesforschungsministerin Annette Schavan setzt die größte Forschungsinvestition seit Bestehen der Bundesrepublik Deutschland durch [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.hightech-strategie.de/de/1147.php>. – Назва з екрана.

7. Das Junge Kolleg der Nordrhein-Westfälischen Akademie der Wissenschaften [Elektronный ресурс]. – Режим доступа: http://de.wikipedia.org/wiki/Junges_Kolleg. – Назва з экрана.

8. Mitglieder Junges Kolleg der NRW-Akademie der Wissenschaften [Elektronный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ruhr-uni-bochum.de/forschung/einzelforschung/junges-kolleg/index.html>. – Назва з экрана.

9. Pakt für Forschung und Innovation [Elektronный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bmbf.de/de/3215.php>. – Назва з экрана.

10. Resolution des 61.DHV-Tages in Potsdam [Elektronный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.hochschulverband.de/cms1/878>. – Назва з экрана.

11. Statut [Elektronный ресурс]. – Режим доступа: http://www.diejungeakademie.de/akademie/content_04.htm. – Назва з экрана.

12. Zur Gründung der Jungen Akademie am 30. Juni 2000. Ansprache des Präsidenten der Berlin-Brandenburgischen Akademie der Wissenschaften Dieter Simon [Elektronный ресурс]. – Режим доступа: http://www.diejungeakademie.de/akademie/frameset_03.htm. – Назва з экрана.

13. Zur Gründung der Jungen Akademie am 30. Juni 2000. Ein Zwischenruf Margit Knoblauch, Rainer Maria Kiesow, Jens Beckert (Vorstand der Jungen Akademie) [Elektronный ресурс]. – Режим доступа: http://www.diejungeakademie.de/akademie/frameset_03.htm. – Назва з экрана.

14. Zur Gründung der Jungen Akademie am 30. Juni 2000. Grußwort des Generalsekretärs der VolkswagenStiftung Wilhelm Krull [Elektronный ресурс]. – Режим доступа: http://www.diejungeakademie.de/akademie/frameset_03.htm. – Назва з экрана.